

Mika Niikko ps

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä lasten internetissä tapahtuvan seksuaalisen hyväksikäytön ennaltaehkäisyyn ja tehtyjen rikosten selvittämiseen (460 000 euroa)

Eduskunnalle

Nuoruusiällä tapahtuva seksuaalinen hyväksikäyttö aiheuttaa uhrille vakavia traumoja. Internetissä tapahtuva lasten hyväksikäyttö on laaja ja kasvava ongelma. Esimerkiksi Europolin tuottaman tuoreen iOCTAN (internetissä tapahtuvan rikollisuuden uhka-arvio) mukaan seksuaalisen hyväksikäytön on todettu uhkaavan yhä nuorempia lapsia, koska internet laajenee nopeasti lasten käyttämiin esineisiin ja yhä nuoremmat lapset käyttävät internetiä eri laitteilla. Internetissä lasta voidaan houkutella tai kiristää seksuaalisiin tekoihin ja jakamaan seksuaalisia kuvia itsestään tai ystävistään. Tällainen materiaali on taloudellisesti hyvin tuottavaa, eikä sitä saada poistettua internetistä tai pedofiilien tietokoneilta jälkikäteinä toimin. Osa materiaalista sisältää törkeää fyysistä kidutusta sekä neuvontaa tällaisten rikosten toteuttamiseen. Uhrit ovat pahimmassa tapauksessa vauvoja.

Internetissä tapahtunutta yhteyden luomista lapseen voidaan rikollisten toimesta pyrkiä hyödyntämään myös siten, että lapseen pyritään houkuttelemalla tai kiristämällä luomaan yhteys myös reaali maailman puolella, jolloin riskinä on lapsen joutuminen raiskauksen tai muun rikoksen uhriksi.

Suomessa poliisilla on riittämättömät resurssit puuttua lasten internetissä tapahtuvaan hyväksikäyttöön. Ennaltaehkäisy, rikosten paljastaminen ja tekijöiden saattaminen rikosvastuuseen eivät toteudu riittävästi, mikä altistaa ilmiön kasvulle. Lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön ja hyväksikäyttömateriaalin jakamiseen liittyvien juttujen tutkinta on erittäin pitkäkestoista ja materiaalit laajoja. Nopea tutkinta on tärkeää lasten pelastamiseksi meneillään olevalta hyväksikäytöltä, vahinkojen minimoimiseksi ja todistusaineiston turvaamiseksi.

Rikosten jälkikäteinen tutkinta on tärkeää ja välttämätöntä, mutta myös haastavaa, ja vahinko on jo tapahtunut. Esimerkiksi kuvia on käytännössä jälkikäteisesti mahdotonta poistaa internetistä ja hyväksikäyttäjien koneilta, ja uhrin hyväksikäyttöön ja materiaalin jakamiseen liittyvät henkiset kärsimykset ovat jo realisoituneet. Hyödyllistä olisi siis käynnistää ennalta estävän toiminnan projekti yhteistyössä keskusrikospoliisin ja paikallispoliisin kanssa. Tavoitteena olisi lisätä nuorten tietoisuutta riskeistä ja oikeista toimintatavoista eri tilanteissa vahinkojen minimoimiseksi.

Projekti sisältäisi internetissä tapahtuvan hyväksikäytön tilannekuvan päivityksen, ennaltaehkäisevän työn kouluissa yhteistyössä paikallisen poliisin kanssa ja muiden ennaltaehkäisevien

Talousarvioaloite TAA 359/2018 vp

mallien levittämisen kansainvälisen vertailun pohjalta. Kansainvälisesti on käytössä esimerkiksi turvanappimalli, jossa lasten ja nuorten suosimille verkkosivuille sijoitetaan matalan kynnyksen välineitä, joiden kautta hyväksikäyttöepäilystä voi ilmoittaa. Myös Suomessa ilmoituskynnys on saatava laskemaan. Projektia varten olisi palkattava työntekijä, jonka vuotuiset palkka- ja matkakustannukset olisivat arviolta 80 000 euroa.

Internet-tiedustelu toimii tärkeässä roolissa internetissä jo esiintyvän hyväksikäyttömateriaalin tunnistamiseksi ja poistamiseksi. Internet-tiedustelun puolesta keskusrikospoliisi tarvitsisi ensinnäkin kahden henkilötyövuoden lisäystä käsittelemään ja luokittelemaan CAM-tietokantaan (CAM, lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvä materiaali, Child Sexual Abuse Material) taltioitavaa materiaalia, järjestämään CAM-tietokantaan taltioitavan materiaalin luokittelukoulutusta paikallispoliisin yksiköille ja hoitamaan lapsiin kohdistuvien rikosten kirjaamista tehokkaammin. Rahoitustarpeen arvioidaan olevan tältä osin yhteensä noin 150 000 euroa. Toiseksi tarpeet liittyvät CAM-tietokantaprojektin loppuunsaattamiseen, järjestelmän jatkokehittämiseen ja valtakunnallisten koulutusten järjestämiseen. Tältä osin rahoitustarve on yhteensä noin 100 000 euroa. Kolmanneksi tarpeena on ennalta estävän toiminnan tehostaminen, mihin liittyy tarve kehittää poliisin toimintaa laittoman materiaalin suodattamisessa. Teleoperaattorit laajentavat omaa suodatustoimintaansa, mikä edellyttää myös poliisin osalta toimintaprosessin ja teknisen toimintaympäristön rakentamista. Tältä osin rahoitustarpeen voidaan arvioida olevan noin 50 000 euroa.

Paljastuneen materiaalin analyysin tehostamiseksi poliisi tarvitsee käyttöönsä suuremman laite- ja ohjelmistokapasiteetin. Lisäksi olisi tarpeen palkata yksi tietoanalyttikko lisää. Tällä nopeutettaisiin esimerkiksi käynnissä olevien takavarikkojen tutkintaa. Laitteiston ja tietoanalyttikon hankkiminen maksaa yhteensä noin 80 000 euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta lisää 460 000 euroa momentille 26.10.01 lasten internetissä tapahtuvan seksuaalisen hyväksikäytön ennaltaehkäisyyn sekä tehtyjen rikosten selvittämiseen.

Helsingissä 28.9.2018

Mika Niikko ps